

ANSİAD 7.Olağan Toplantısı Konuşma Metni

SÜLEYMAN ONATÇA
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

8 Nisan 2014
Antalya

Sayın Başkanlar,

Antalya Sanayici ve İşadamları Derneği'nin değerli üyeleri,

Hepinizi şahsım ve TÜRKONFED adına saygıyla selamlıyorum.

2014 yılına, hızına yetişemediğimiz gündem ve siyasetteki gerginliklerle başladık. Geçtiğimiz hafta, genel seçim atmosferine taşınan bir yerel seçimi geride bıraktık. Seçim bitti, ancak tartışmaları ve itirazları bitmedi. Gerçekten üzüldük ve çok yorulduk. İş insanları olarak önümüze yani geleceğe umutla bakabilmek tek dileğimiz. Öyle tahmin ediyorum ki, 2014'ün kalan günleri de zor geçecek. Zira, bu kez de Cumhurbaşkanlığı seçimlerini konuşmaya başladık. Bütün bunlara rağmen biz iş insanları geleceğe pozitif bakmak ve yaşadıklarımızın olumlu yönlerini ön plana çıkarmak zorundayız.

Geride bıraktığımız seçimin sevindiren iki gelişmesinden biri yüksek oranda katılım. Diğeri de kadın belediye başkan adaylarının yüksek başarı oranı. Ekonomiden siyasete her alanda yönetim kademelerinde daha fazla olmalarını istediğimiz kadınlar yerel seçimlerde 3 büyükşehir belediye başkanlığını almak da dahil önemli başarılarla imza attılar. Elbette daha fazlasını istiyoruz, ancak şu da bir gerçek ki, kadınların daha talepkar olması gerekiyor. Demek ki daha fazla kadın başvuru gerçekleşmiş olsa bugün yerel yönetim koltuklarında daha fazla kadın görebilecektik.

Değerli Dostlar,

Türkiye'nin bağımsız, tarafsız, gönüllü sivil toplum örgütlerinden biri olarak, çatımız altında toplanan 17 bölgesel ve 3 sektörel federasyona bağlı 141 dernek ile ülkemizin dört bir yanındaki iş insanlarını temsil etmeye devam ediyoruz. Bu çerçevede gerçekleştirdiğimiz her faaliyette sizlerin desteğini alıyoruz. Hazırladığımız raporlardan Avrupa'da 12 milyon işletmenin bağlı bulunduğu UAPME üyeliğine varıncaya kadar onlarca faaliyette sizlerin gücünü yanımızda hissetmek çok güzel bir duygu. Bugün küresel ve Türkiye ekonomisine dair özet bilgileri sizlerle paylaştıktan sonra üzerinde önemle durduğumuz 'Orta Gelir Tuzağı'ndan çıkış stratejilerimizi konuşmak istiyorum.

Bildiğiniz üzere, ABD'nin tahvil alımlarını azaltma süreci devam ediyor. Dolayısıyla, küresel likiditede daralmaya işaret eden bu durum gelişmekte olan ülkeler için bir finansman riski yaratıyor. ABD'deki toparlanma sürecindeki yavaşlık tahvil alımlarında sert daralmaların olmayacağına da işaret ediyor. ABD'nin yanı sıra Avrupa'da da olumlu gelişmeler izleniyor. Bu olumlu işaretlere rağmen, işsizlik ve borçluluk Avrupa Birliği ülkelerinin hala en büyük sorunu olmaya devam ediyor. Avrupa'da deflasyon riski sürüyor. Kırım'ın Rusya'ya bağlanmasına Batı dünyasından tepkiler sürüyor.

Dünyanın üçüncü büyük ekonomisi Japonya ise hedefledikleri yüzde 2 enflasyona yaklaştırmaya çok yakın. Japonya yıllardır mücadele ettiği deflasyona karşı aldığı önlemlerin meyvesini alıyor. Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan piyasa ekonomileri bu yıl kendi ülkelerinde gerçekleşecek seçimlere odaklandı. Bu yıl Türkiye de dahil Hindistan, Endonezya, Güney Afrika ve Brezilya'da seçimler yapılacak.

Türkiye, 2014 yılındaki seçimlerin ilkini geçtiğimiz hafta atlattı. Seçimler ertesinde siyasi tansiyonda düşüş olmasına rağmen, önümüzdeki süreçte hala çok sayıda önemli belirsizlik varlığını koruyacak. Siyasette tansiyon düşse dahi belirsizliklerin devam etmesi piyasalar üzerinde baskı oluşturacak.

Peki, ekonominin temel göstergeleri bize bu dönemde neler gösterdi?

Beklentiler büyümenin geçtiğimiz yıl ve bu yıl için büyümenin yüzde 4 civarında olacağı yönündeydi. Son açıklanan 2013 yılı için yüzde 4 büyüme oranı da bu durumu teyit etti. Kişi başı gelir ise son 4 yılda yüzde 3 oranının bile altında bir artış gösterdi. Son yıllardaki ortalama büyüme hızı maalesef tatminkâr değil. Ortalama büyüme hızının yüzde 3-4 bandında bulunması orta gelir tuzağından çıkabilmenin önünde engel teşkil ediyor.

Orta gelir tuzağı Türkiye'nin bütünü için geçerli. Peki ya bölgeler? “Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış: Hangi Türkiye?” raporumuzda da ortaya koyduğumuz üzere Türkiye'deki 26 istatistiki bölgenin 12'si orta gelir tuzağında, 8'i ise yoksulluk tuzağında. Ancak tüm bölgeler birbirine bağlı. Biri tuzaktaysa diğeri de tuzağa takılıp kalıyor. Son açıklanan yüzde 4 büyüme oranıyla da görüyoruz ki bu hızla büyümeye devam edersek orta gelir tuzağında sıkışıp kalacağız.

Bu kadar büyük bölgesel farklılıkları olan ülkeler, orta gelir tuzağını aşip zengin ülke kategorisine giremiyor. Çünkü böyle bir büyüme modeli sosyal açıdan sürdürülemez.

Bölgeler arası farklılıklar tüm ülkelerin yaşadığı bir sorundur. Sosyo-ekonomik sorunlarla mücadele, ekonomik olarak gelişmiş ülkelerde, orta gelirli ya da fakir ülkelere göre daha azdır. Örneğin, gelir dağılımının daha adaletli olduğu İsveç'te zengin/yoksul bölge gelirleri arasındaki fark 1,6 kata kadar iniyorken, adaletsizliğin daha fazla olduğu Kanada'da 2,7 kata ulaşıyor. Ancak, orta gelirli ülkelerde bu fark 4-5 kat civarında. Ülkemizde ise zengin/yoksul bölge gelirleri arasındaki fark 4,3 kattır. Büyük bölgesel farklar olan ülkeler orta gelir tuzağını aşip zengin ülke kategorisine giremiyor. Böyle bir büyüme modeli sosyal açıdan sürdürülebilir değil. Orta Gelir Tuzağı raporumuzun ikinci cildinde Türkiye'yi zengin ve yoksul olarak iki parçaya tanımladık. Bugün zengin Türkiye'de vatandaşlarımız, Portekiz'in yaşam standartlarına sahip. Yoksul Türkiye'deki vatandaşlarımız da Ermenistan'ın yaşam standartlarında hayatlarını sürdürüyor.

2025 yılına geldiğimizde zengin Türkiye, İtalya'nın bugünkü yaşam koşullarına ulaşacak, yoksul Türkiye ise Çin olacak. Birazdan sıralayacağımız önerilerimiz hayata geçirilirse zengin Türkiye 2025 yılında İngiltere düzeyine, yoksul Türkiye ise Sırbistan düzeyine ulaşacak.

Türkiye, gelişmiş ülkeler arasına girebilmek için öncelikle doğusu ile batısı arasındaki gelir farklılıklarını azaltacak projelere hız vermeli. O yüzden başta doğusunda olmak üzere güneyi ve kuzeyinde 3 İstanbul'a daha ihtiyacı bulunduğunu söylüyoruz.

Altyapıları güçlü olmak koşuluyla yeni üniversiteleri ve mesleki eğitim merkezlerini yoksulluk tuzağındaki bölgelerimizde konuşlandırmayı öneriyoruz.

Türkiye'nin bölgeler arası gelişmişlik farkını kaldırabilmesi için etkin projelere ve bu projeler için de finansman kaynağına ihtiyacı bulunuyor. Bunun için "Bölgesel Kalkınma Bankaları Sistemi" geliştirmeyi öneriyoruz. Bu bankalar, bir taraftan kamu politikalarının hedeflerine ulaşmasını kolaylaştırırken, diğer taraftan ticari prensiplere göre kredi kurumları gibi yönetilerek piyasayla olan bağlantıyı sağlamalıdır. Bu bankaların bölgenin kendine has dinamikleri üzerinde uzmanlaşarak hem projeleri, hem de bireysel girişimcileri destekleyebileceklerini düşünüyoruz.

Peki, TR61 bölgemiz bu küresel ve ülkesel veriler altında nasıl bir görünüm sergiliyor? Kısa vadeli yaklaşımlar yerine büyük resme baktığımızda, bölgeye ilişkin «Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış: Hangi Türkiye?» raporumuzun ilk cildinde çok önemli bulguları ortaya koymuştuk.

Antalya'nın da içinde yer aldığı TR61 bölgesinde dikkat çekici olan durum, Orta Gelir Tuzağı'nda bulunan bölgeler arasında ilk sırada olması; bir diğer deyişle orta gelir tuzağından atlayabilme imkanı var. Antalya, Isparta ve Burdur'u içeren TR61 bölgesinin 2011 yılında kişi başına bölgesel gayrisafi hasılası 11.004 dolar düzeyinde. TR61, tüm düzey-2 bölgeleri arasında 2011 yılında nüfusu en hızlı artan bölge. Aynı zamanda işgücüne katılım oranı yüzde 60'a yakın bir değerle, tüm bölgeler arasında işgücüne katılımı en fazla olan ikinci bölge.

Yükseköğretim ve fakülte mezunlarının 22 yaş üstü nüfusa oranı sıralamasında ise Antalya tüm iller arasında 5. sırada yer alıyor. Antalya bölgenin kalkınma gücü en yüksek şehri olmaya devam ediyor. 2013 yılında patent başvurularında tüm Türkiye'de 12. Sırada yer alıyor. 2013 yılında Antalya'dan 1,1 milyar dolar ihracat yapılmış, tüm iller arasında 17. Sırada yer alıyor. Antalya'da ilkokullaşma oranı % 98, ortaöğretime katılım ise % 75 düzeyinde (Türkiye ortalamaları % 98 ve % 70).

Bu durum raporumuzun ilk cildinde bahsettiğimiz verileri destekliyor; 2011 yılında TR61 bölgesinde ortalama eğitim süresi yaklaşık 7,5 yıl. Bu süre her ne kadar Türkiye ortalamasının üstünde olsa da ortaöğretime katılma oranını % 100'e çıkarmamız gerektiği gerçeğini bizlere bir kez daha hatırlatıyor.

Orta Gelir Tuzağı raporumuzun ikinci cildinde tuzaktan kurtulmaya yönelik tüm iller için ayrıntılı stratejiler açıklandı.

Raporda Antalya için yer alan önerilerden bazıları şunlar:

- Antalya'da şehir turizminin geliştirilmesi
- Antalya ve Kuşadası'nın da içinde bulunduğu 11 noktada kruvaziyer liman projelerinin hayata geçirilerek deniz turizminin canlandırılması
- Golf turizmine verilen önemin artırılması
- Gıda ve içecek ürünleri imalatı, diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, plastik ve kauçuk ürünleri imalatı sürdürülmesi ve geliştirilmesi gereken sektörler arasında yer alıyor.

Hem ülkemiz hem de bölgelerimiz için artık ekonomik önlemlerin süratle hayata geçirilme zamanı geldi. Artık geçmiş tartışmaları bir yana bırakmalı, ülkemizi ve bölgemizi bir üst gelir grubuna çıkarmanın yollarını aramalıyız diyor, bu güzel organizasyon için ANSİAD Başkanı Ali Erođlu ve Yönetim kurulu Üyelerine, BAKSİFED Başkanımız Ergin Civan'a ve Yönetim Kurulundaki arkadaşlarımıza, burada olduğunuz için sizlere, medya mensuplarımıza ve elbette beni sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.